

Kvalitet radova autora okupljenih u ovom broju *Godišnjaka*, potvrdio je njegovu ulogu renomiranog naučnog časopisa iz ove oblasti, kakav je bio i prethodnih godina. Nažalost, većina radova, kako domaćih, tako i stranih, bave se prezentacijama, obradama, analizama i reinterpretacijama istraživanja obavljenih još sedamdesetih i osamdesetih godina, dok se samo u slučaju jednog rada radi o prezentaciji rezultata nedavno provedenih arheoloških istraživanja (2002; 2003). Možemo se nadati da će biti više mogućnosti za revizionu istraživanja, te da će prezentirani rezultati moći biti upotpunjeni u nekom od slijedećih brojeva *Godišnjaka* Centra za balkanološka ispitivanja. ■

Melisa Forić

---

*Gračanički glasnik*, god. IX/broj 18. Gračanica: "Monos" doo, 2004. str.129.

"Gračanički glasnik", časopis za kulturnu historiju Gračanice i njene okoline, kontinuirano (dva puta godišnje u obimu od oko 100 stranica) izlazi od maja 1996. godine, i već se nametnuo kao prepoznatljiv znak ovog grada. Koncept časopisa zadovoljava sve informativne, bibliotečke i izdavačko-publicističke normative. Sigurno je da će "Gračanički glasnik" budućim generacijama predstavljati hroniku svih kulturnih i javnih zbivanja u Gračanici i njenoj okolini, jer nastoji da sve najvažnije događaje iz sadašnjosti sačuva od zaborava, ali i da istraži i osvjetli one iz prošlosti. Izvršni urednik "Gračaničkog glasnika" Omer Hamzić od prvog broja uređuje veoma značajnu rubriku "Listovi gračaničkog kalendara" u kojoj predano i koncizno, hroničarski bilježi najznačajnije događaje iz kulturnog, privrednog i političkog života gračaničkog kraja. Tako je ovaj časopis postao značajan i kao izvor podataka, ali i kao uputa za buduće istraživače prošlosti ovog kraja - postao je svjedok o vremenu i ljudima.

Časopis sadrži nekoliko ustaljenih rubrika: Povodom, Teme, Zavičaj, Prošlost, Riječ, Listovi i Dodatak. Ponekad ima i malih odstupanja. Tako je u 10. broju objavljena bibliografija radova prethodnih devet brojeva; 11. broj tematski je posvećen tvrđavi Soko (njenoj historiji i mogućnostima obnove), dok su u 15. broju objavljeni kratki biografski podaci svih saradnika časopisa, od 1. do 15. broja. Ovi podaci dopunjuju se sa svakim novim saradnikom (ukupno 141 ime).

U 18. broju, koji ovdje predstavljamo, u rubrici Povodom Atif Kujundžić piše dva priloga. Prvi prilog odnosi se na promociju online izdanja "Gračaničkog glasni-

ka" održanu 27. augusta 2004. godine u Gračanici. Kujundžić je istaknuo značaj ovog časopisa za kulturne promjene u gračaničkoj sredini. Drugi prilog odnosi se na pregled kulturnih promjena i zbivanja u Tešnju kao paradigmi kulturnih promjena u Bosni i Hercegovini. Posebno je naglasio značaj djelovanja Centra za kulturu i obrazovanje Tešanj. U prilogu je bibliografija izdanja objavljenih u ovom Centru u periodu od 1996. do 2004. godine.

Prvi prilog iz druge rubrike Teme sadrži saopćenja sa promocije djela *Knjiga šehida, poginulih boraca i civilnih žrtava Gračanice, 1992.-1995. godina*, upriličene za dan općine Gračanica, 25. maj 2004. Osnovna poruka iz ovih saopštenja može se sažeti u izjavi jednog od promotora: "da je ovo najdragocjeniji dokument bliske prošlosti gračaničkog kraja, dokument ljudskog uzdizanja ka slobodi".

Drugi prilog predstavlja projekt *Program prikupljanja i obrade podataka o stradanju Bošnjaka s područja općine Gračanica tokom Drugog svjetskog rata*. Promotor Projekta i jedan od njegovih inicijatora Omer Hamzić navodi osnovne ciljeve: evidentirati razmjere stradanja Bošnjaka s područja općine Gračanica u Drugom svjetskom ratu "na svim ratištima i svim stratištima, u svim uniformama i pod svim obilježjima na njihovim kapama" kao i osnovnu metodologiju rada. Svi prikupljeni materijali bit će objavljeni kao historijski izvori na stranicama "Gračaničkog glasnika" razvrstani u 3 grupe: spiskovi sa imenima poginulih, lične i porodične sudbine kako poginulih i nestalih tako i preživjelih te demografske analize.

Ahmed Hamidović autor je rada *Kratak osvrt na nekadašnje propise o nacionalizaciji i njihovu primjenu u općini Gračanica*. Nakon uvodnih napomena o nacionalizaciji kao jednom od vidova oduzimanja privatnog vlasništva od strane države putem zakonskih odluka, detaljnije je obrađen proces nacionalizacije imovine koja se u Gračanici odvijala u periodu od 1946. do 1977. različitim intenzitetima. Na kraju rada, autor zaključuje da je proces nacionalizacije imovine u Gračanici prošlost koja će biti izuzetno aktuelna u postupku njene denacionalizacije.

Posljednji prilog u rubrici Teme odnosi se na urbanističko-arhitektonski historijat lokaliteta robne kuće "Gračanka" u gračaničkoj čaršiji autora Rusmira Đedovića. Prilog sadrži i 6 faksimila urbanističkih planova te 5 fotografija gračaničke čaršije iz različitih perioda, od austrougarskog do najnovijeg.

Za Gračanlije je rubrika Zavičaj sigurno najinteresantnija, jer govori o njima bliskim ljudima i događajima. U ovom 18. broju časopisa objavljeno je šest priloga: Omer Hamzić piše o rezultatima lokalnih izbora 2004. godine u općini; Rusmir Đedović ima tri priloga: Kiseljak u Malešićima (Ibrići), Sabrija Prohić - prvi moderni biznismen u privrednoj historiji Gračanice i Vašar (Vašeri) u Gračanici - neka razmišljanja o promjeni termina njegovog održavanja; Esma Tučić-Prohić iznosi sjećanja na svoga oca Sabriju Prohića, a Himzo Duraković piše o Osmanovićima ispod Grabova,

jednoj romskoj porodici iz Malešića.

Rubrika Prošlost sadrži priloge koji se odnose na različite periode (od Prvog svjetskog rata do 1945. godine) i različite teme: Edin Šaković donosi nekoliko podataka o mortalitetu, poginulim i umrlim Bošnjacima iz Gračanice u jedinicama austrougarske vojske tokom Prvog svjetskog rata. Šaković analizira mortalitet Bošnjaka u periodu od 1914. do 1920. godine na temelju nekoliko matrica (knjiga umrlih) pronađenih u nesređenoj i fragmentarno sačuvanoj arhivi nekadašnjeg imamata gračaničkog džemata. Mina Kujović je u radu pod naslovom *Neki detalji o smjeni vlasti u Gračanici krajem novembra 1918. godine* opisala kako je ispraćen Abduselambeg Hrasnica, kotarski predstojnik u Gračanici u novembru 1918. kad je cijela Bosna i Hercegovina bila zahvaćena burnim događanjima zbog smjene vlasti. Rad *O kandidaturi Mustafe Mulalića za narodnog poslanika gračaničkog sreza na petomajskim izborima, 1935. godine* Nihad Halilbegović napisao je na temelju neobjavljenog memoarskog spisa M. Mulalića pod naslovom "Hronika Drugog svjetskog rata iz aspekta mojih doživljaja i rasuđivanja". Autor je želio da javnost upozna sa postojanjem neobjavljenog rukopisa memoara u kojima Mulalić pokušava, između ostalog, objasniti zbog čega je cijeli Drugi svjetski rat proveo u četničkom štabu Draže Mihailovića. Senahid Hadžić se opredijelio za noviju historiju pa je analizirao promjene gračaničkog sreza nakon 1945. godine u radu *Administrativno-teritorijalni okviri gračaničkog sreza 1945. godine*.

U rubrici Riječ Mevludin Spahić piše tri kratke priče, a Atif Kujundžić piše o slikama Mehmeda Alića Gljive. Na kraju ovoga broja objavljeno je 6 prikaza novih knjiga i dva časopisa.

Listovi je stalna rubrika koja u ovom broju "Gračaničkog glasnika" sadrži aktuelna događanja u političkom, privrednom i kulturnom životu u Gračanici u periodu od 9. V do 1. XI 2004. godine. ■

Mina Kujović